

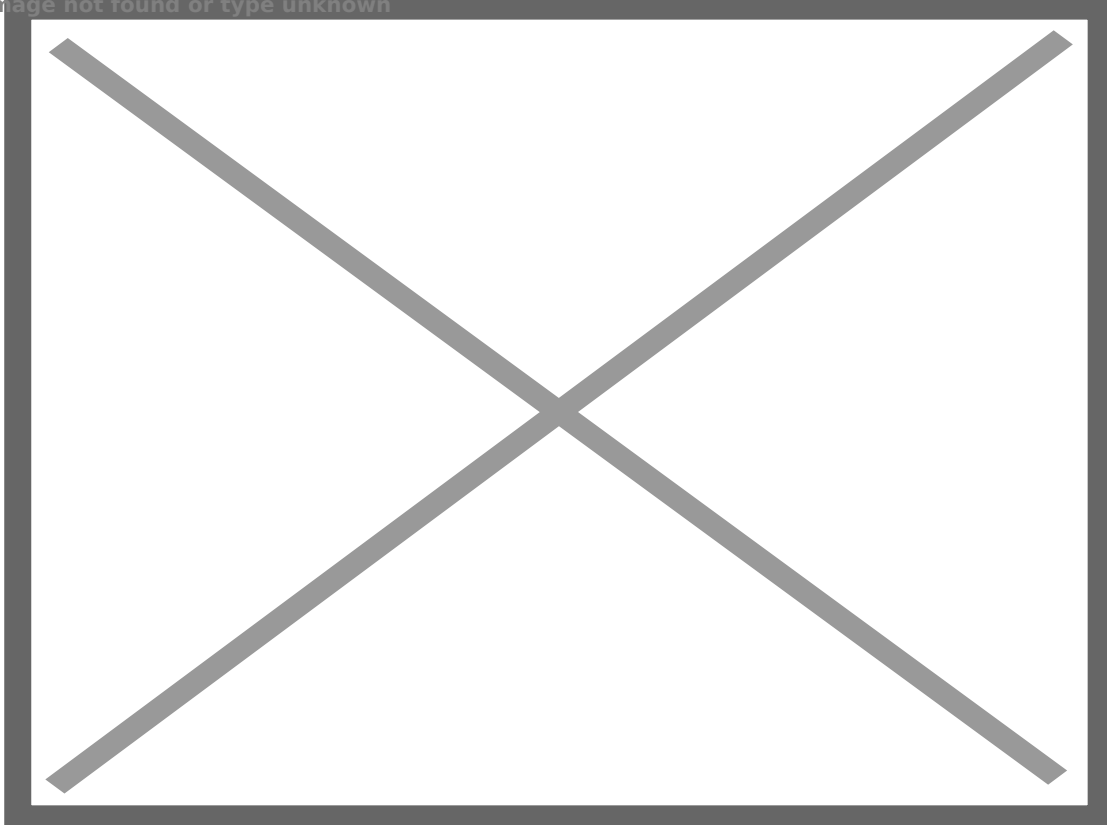
Ở hồ Ba Bể - “Ở hai đầu nỗi nhớ”

21:55 15/03/2022

Tác giả: Admin

Báo Giáo dục và Thời đại số ra ngày 12/3/2022 đăng bài thơ của nhà báo, nhà thơ, PGS.TS Nguyễn Hồng Vinh: "Ở hồ Ba Bể". Trang thơ Người Làm Báo trân trọng giới thiệu bài viết của nhà phê bình văn học PGS.TS Nguyễn Thanh Tú về bài thơ này:

Image not found or type unknown

Hồ Ba Bể

Em ngồi trên thuyền độc mộc

Mặt hồ Ba Bể phẳng trong

Đàn tính thanh âm réo rắt

Cánh rừng xanh muốt rung rinh

Trường Sa ngày đêm cuộn sóng

Bốn bề bát ngát mênh mông

Giông bão rập rình mọi lúc

Lính đảo chẳng phút nao lòng!

Thương em ngôi trường trên ấy

Tường liếp ngày đêm gió lửa

Học sinh, phụ huynh - nguồn ấm

Giáo án - người bạn canh khuya...

Anh mong dịp nào lên thăm

Từ bể Đông lên Ba Bể

Nơi sóng lừng, anh không say

Tới em chắc say nghiêng ngã?!

Lớp học ở Trường Sa lớn

Sớm chiều vang tiếng trẻ thơ

Cô giáo áo dài xanh thắm

Cứ ngỡ là em trong mơ!...

“Hạnh phúc là biết đợi chờ”

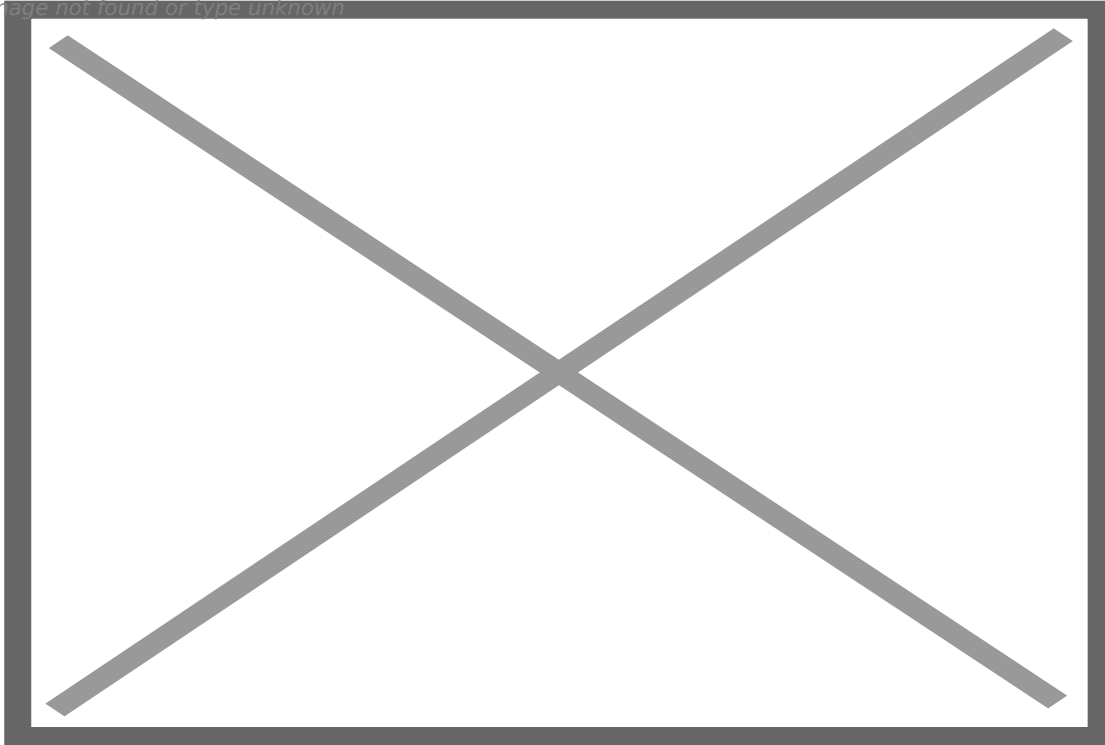
Định ninh dòng thơ em viết

Đất - Nước - Biển - Rừng Tổ quốc

Nhựa đời kết chặt đôi ta!

Ba Bể, tháng 3/2022

Image not found or type unknown

Lớp học nhà nứa ở vùng cao

Lý thuyết thơ hiện đại quan niệm thơ là công việc của nghệ thuật kiến tạo không gian. Có thể đó là thơ không có cảnh vật nhưng vẫn phải có tâm trạng, mà tâm trạng bao giờ cũng phải neo vào một khung khổ nào đấy, thì đó vẫn là không gian. Thơ là mô hình của không gian!

Thơ trữ tình càng là thơ của không gian mà thi phẩm đặc sắc của Nguyễn Hồng Vinh có tên Ở hồ Ba Bể là một chứng minh.

Đó là mô hình hình hai không gian, một ở Ba Bể và một ở Trường Sa. Tuy hai nhưng là một, hai khổ đầu đặc tả riêng nhưng đến khổ cuối thì dồn tụ, thống nhất làm một, không còn khoảng cách không gian. Hai khổ đầu là không gian vật lý, các khổ sau là không gian tâm trạng. Sự chuyển hóa linh hoạt ấy chỉ thấy ở bút pháp hiện đại với một sự liên tưởng hợp lý, rất thật, một năng lực khái quát hình tượng già dặn, một trực cảm tinh tế!

"Em ngồi trên thuyền độc mộc

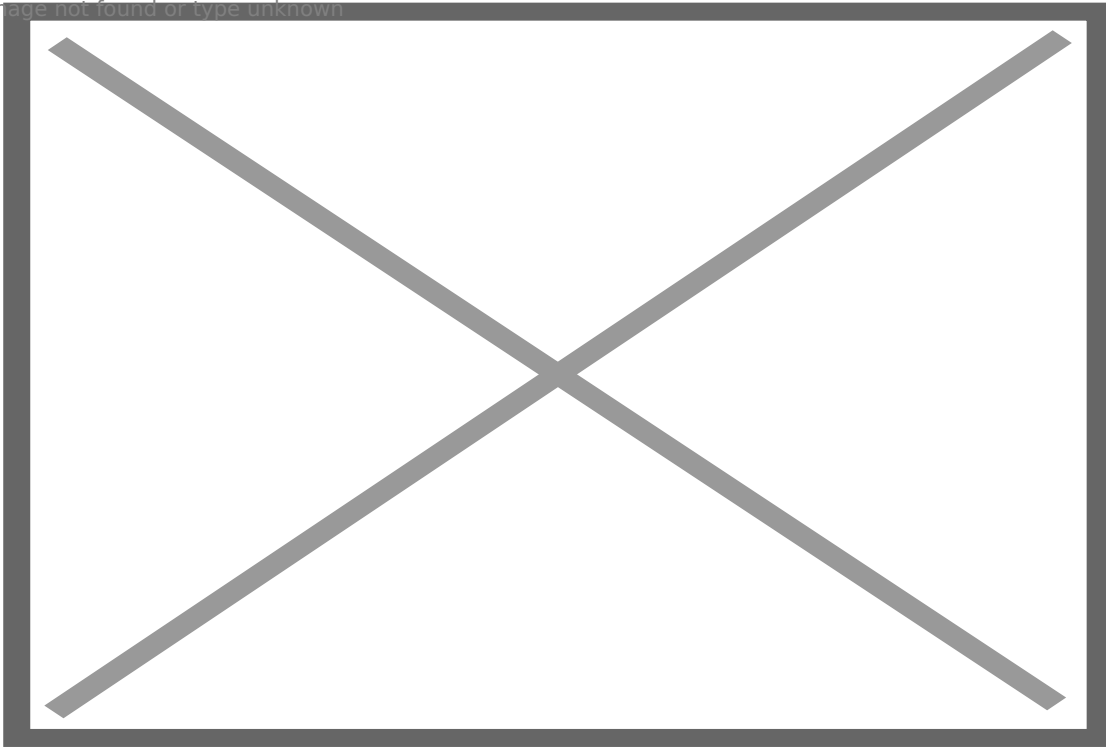
Mặt hồ Ba Bể phẳng trong

Đàn tít thanh âm réo rắt

Cánh rừng xanh muốt rung rinh"

Đây là không gian chỉ có ở Ba Bể với hình ảnh thuyền độc mộc, mặt hồ hầu như không gợn sóng, có âm thanh của đàn tít và hình ảnh cánh rừng. Hai chữ "rung rinh" rất tinh. Điểm nhìn từ mặt nước cùng cảnh vật ấy, âm thanh ấy nên hình ảnh cánh rừng từ xa đủ một thoáng nhẹ "rung rinh"!

Image not found or type unknown

Lính đảo Trường Sa ngày đêm chắc tay súng bảo vệ biển đảo Tổ quốc

Ở hồ Ba Bể êm đềm, thanh bình, êm ả, thì Trường Sa, trái lại, dữ dội, đầy bất trắc:

"Trường Sa ngày đêm cuộn sóng

Bốn bề bát ngát mênh mông

Giông bão rập rình mọi lúc

Lính đảo chẳng phút nao lòng!"

Chỉ có lòng người là vững. Cái sự vững vàng ấy đủ làm điểm tựa để anh lính bắc cầu nối nhớ về với

Ba Bể:

"Thương em ngôi trường trên ấy

Tường liếp ngày đêm gió lùa

Học sinh, phụ huynh - nguồn ấm

Giáo án - người bạn canh khuya..."

Những hình tượng đã nói rất thật về "em": là cô giáo vùng cao, cô đơn trong đêm vắng, ngôi trường nghèo. Hai chữ "nguồn ấm" lại là điểm tựa để cô giáo vượt qua hoàn cảnh cô đơn, trống vắng, chưa hết gian nan.

Hai không gian trong tâm trạng đã gắn gũi nhau lắm nhờ sợi liên tưởng của "anh":

"Anh mong dịp nào lên thăm

Từ bể Đông lên Ba Bể

Nơi sóng lừng, anh không say

Tới em chắc say nghiêng ngã?!

Lớp học ở Trường Sa lớn

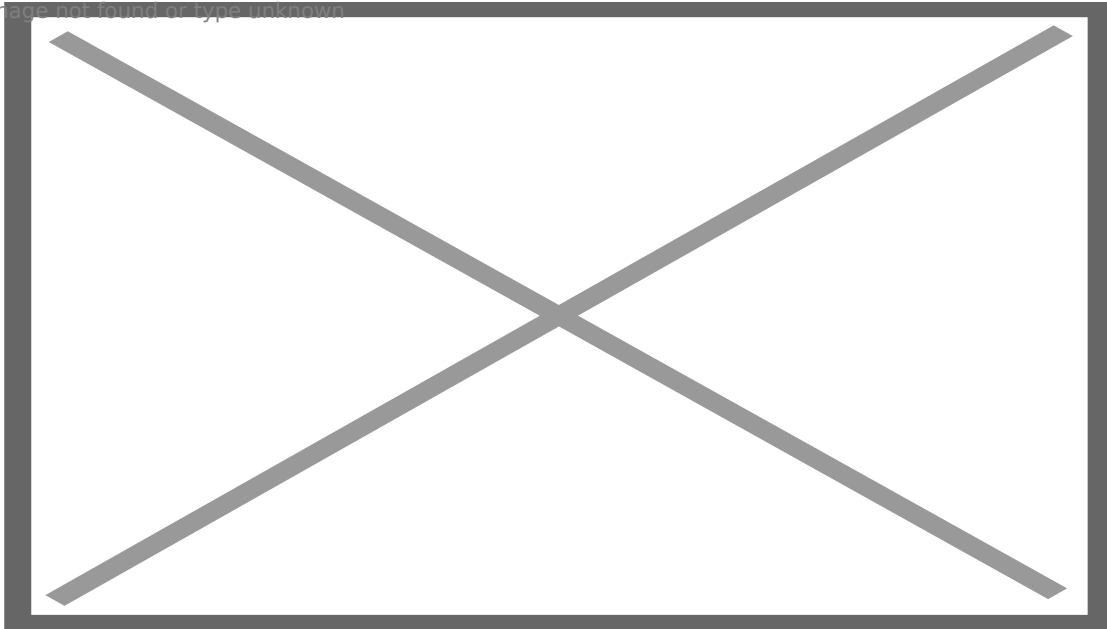
Sớm chiều vang tiếng trẻ thơ

Cô giáo áo dài xanh thắm

Cứ ngỡ là em trong mơ!..."

Thì ra "anh" cũng thật đa tình. Không say sóng nhưng lại "say" "em". Đó cũng là thường tình. Nhưng cái "ngỡ" mới nói thật về "anh" hơn cả: "*Cô giáo áo dài xanh thắm/ Cứ ngỡ là em trong mơ!...*". Cái "ngỡ" của tâm trạng đã tạo ra cái "ngỡ" của nghệ thuật: ngỡ ngàng, ngạc nhiên, sửng sờ! Đây là ý thơ trời cho!

Image not found or type unknown

Tổ quốc - nguồn cảm hứng của những áng thơ hay

Kết lại là một triết lý về hạnh phúc:

“Hạnh phúc là biết đợi chờ”

Đinh ninh dòng thư em viết

Đất - Nước - Biển - Rừng Tổ quốc

Nhựa đời kết chặt đôi ta!

Hai không gian đã thành một. Hai lời hô ứng đồng vọng. Hai cá thể hòa vào cộng đồng. Các hình ảnh chồng vào nhau, xếp khít vào nhau: “Đất - Nước - Biển - Rừng Tổ quốc/ Nhựa đời kết chặt đôi ta!”. Gắn kết giữa “anh” và “em”; gắn nối giữa “Đất - Nước - Biển - Rừng Tổ quốc” chính là Tình Yêu thiêng liêng. Nhưng nếu lại nói: “Tình yêu kết chặt...” thì vụng, lộ ý, lộ cả tứ nên hai chữ “Nhựa đời” thì thật thơ!

PGS.TS. Nguyễn Thanh Tú

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/o-ho-ba-be-o-hai-dau-noi-nho>